

OŠ Zorke Sever

Školska godina 2024./2025.

Predmet: Geografija

Učiteljice: Ivana Bobinac-Culović, Natalija Budetić

ELEMENTI, OBLICI VREDNOVANJA I OCJENJIVANJA U NASTAVI GEOGRAFIJE

Elementi i oblici ocjenjivanja i kriteriji vrednovanja

elementi ocjenjivanja	opis (što provjeravate i ocjenjujete)	oblik provjeravanja i ocjenjivanja	indikatori ocjenjivanja
Geografska znanja	<ul style="list-style-type: none">- prepoznavanje, opisivanje, uspoređivanje prostornih struktura i procesa, definiranje geografskih pojmova (ključni i novi pojmovi) i njihovo povezivanje s prostorom. Usvojenost ishoda - činjenična, konceptualna i proceduralna znanja- težište na primjeni znanja i kreativno rješenje prostornih problema- poznavanje ključnih pojmova odnosno usvojenost znanja propisanih GIK-	<ul style="list-style-type: none">- usmeno (svaki sat, bez najave)-pismeno (pismena provjera znanja - PPZ) + kratke provjere (aritm. srednja ocjena iz 3 uzastopne kratke provjere)	<p>Točnost, argumentiranost, razumijevanje, sposobnost izvođenja zaključaka.</p> <p>Učenik treba savladati ishode koji su pred njega stavljeni.</p>

	<p>om (nastavnim planom i programom)</p> <p>- povezivanje, uočavanje uzročno-posljedičnih veza, objašnjavanje, logičko zaključivanje, kritičko prosuđivanje.</p>		
Geografsko istraživanje i vještine	<p>- opažanja, postavljanja pitanja, planiranja istraživanja; prikupljanja podataka; bilježenja, vrednovanja i predstavljanja podataka; interpretiranja i analiziranja podataka te zaključivanja; komuniciranja rezultata i postupka istraživanja te vještine reflektiranja o provedenome istraživanju</p> <p>- grafičke (analiziranje grafičkih prikaza; zaključivanje na temelju skica, brojčanih podataka, grafikona, dijagrama, fotografija), statističke (čitanje i interpretiranje brojčanih podataka), matematičke (izračunavanje i pretvaranje npr. mjerila) i orijentacijske vještine (orijentiranje s pomoću orijentira, uređaja – kompas, GPS i planova / geografskih karata) izrada i analiza grafičkih priloga (profila, tematskih karata, ppt, plakata, shema, skica...)</p>	<p>- izrada prezentacija i izlaganje, izrada postera, grafikona, dijagrama, skica, karata, istraživanje i pisanje istraživačkog rada</p> <p>-demonstracija orijentacije uz pomoć karte i kompasa, GPS-a...</p> <p>- usmeno (svaki sat, bez najave) pismeno (pismena provjera znanja - PPZ) + kratke provjere (aritm. srednja ocjena iz 3 uzastopne kratke provjere)</p> <p>- zadatci na kraju sata ili zadatci u RB</p>	<p>Urednost, točnost, vještina prezentacije, sposobnost izvođenja zaključaka i sposobnost analiziranja kartografskih, grafičkih i slikovnih priloga, sposobnost izrade istraživačkog rada po dogovorenim odrednicama.</p>
Kartografska pismenost	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Vještina čitanja</i> (poznavanje značenja oznaka na kartama, karakteristike karte, signature i njihovo značenje...) • <i>Vještina interpretiranja</i> sadržaja geografske karte (opisivanje i objašnjavanje geografskog sadržaja na geografskoj karti te 	<p>-upisivanje i uctavanje geografskih sadržaja u slijepu kartu, prepoznavanje, imenovanje i</p>	<p>Preciznost i točnost u uočavanju, imenovanju i uctavanju geografskih sadržaja na karti, korištenje geografske karte u učionici i u</p>

	povezivanje sadržaja karte i stvaranje zaključka i predodžbe o prikazanom prostoru). • <i>Vještina orijentacije</i> na/uz pomoć geografske karte (uključuje i slijepe karte)	objašnjavanje geografskih sadržaja na karti	prirodi.
--	---	---	----------

1. VREDNOVANJE NAUČENOGA - Vrednovanje naučenoga podrazumijeva procjenu razine usvojenosti znanja, vještina i stavova na kraju određenoga obrazovnog razdoblja u odnosu na kurikulumom definirane odgojno-obrazovne ishode, njihovu razradu i razine usvojenosti.

- rezultira brojčanom ocjenom

Pisana provjera	<ul style="list-style-type: none"> - pišu se nakon obrađene i uvježbane nastavne teme/a tj. nakon učenja i poučavanja određene skupine ishoda (4 - 5 pisane provjere godišnje, najavljene i objavljene u Vremeniku pisanih provjera) - pisane provjere sastavlja učitelj i uključuje zadatke otvorenoga i zatvorenoga tipa (zadatci otvorenoga tipa su zadatci s kratkim odgovorima, dopunjavanja i esejskoga tipa, a zadatci zatvorenoga tipa su zadatci višestrukoga izbora, višestrukih kombinacija, povezivanja, redanja, sređivanja i korekcijski zadatci - iz svake pisane provjere učenici dobivaju najviše dvije ocjene (za dva elementa ocjenjivanja po jednu ocjenu na temelju minimalno pet zadataka, a koji elementi će se ocjenjivati ovisi o samom građivu, tj. o tome koje ishode se provjerava) koje se upisuju u rubrike dnevnika - ispravak može biti pismeni ili usmeni u dogovoru s učiteljem - pisani ispit se ocjenjuje na osnovu postignutog broja bodova za točno odgovoreno pitanje ili precizno ucrtanog geografskog pojma na slijepoj karti ili precizno izrađene grafikone, profile, sheme... - kratkim pisanim provjerama (do 10 min) može se provjeravati naučeno u svrhu formativnog vrednovanja (ne rezultira ocjenom, već samo bilješkom u imeniku). Ukoliko učitelj procjeni potrebu, tri uzastopne provjere mogu rezultirati brojčanom ocjenom (ocjena je izvedena iz ukupnog broja bodova).
Usmena provjera	<ul style="list-style-type: none"> - provodi se sustavno, moguće i na svakom nastavnom satu, bez obvezne najave kao uvodno ponavljanje i provjera usvojenosti ishoda

- ukoliko je moguće, učenik može bit ispitan svaki od elemenata pri jednom usmenom odgovaranju

Broj bodova na pisanoj provjeri je osnova za određivanje brojčane ocjene i unaprijed je istaknut.

Broj bodova (%)	0 - 40	41-55	56-70	71-85	86-90
Ocjena	nedovoljan	dovoljan	dobar	vrlo dobar	odličan

Kod ocjenjivanja eseja, PPT-a, postera učenicima se unaprijed daju kriteriji za ocjenjivanje u obliku rubrika (elementi – kriteriji i bodovi te ocjena koja proizlazi iz bodova).

KRITERIJI ZA POSTIZANJE OCJENE IZ POJEDINOG ELEMENTA

Ocjena	Kriterij ocjenjivanja		
	Geografska znanja	Geografsko istraživanje i vještine	Kartografska pismenost
Odličan (5)	Točno, opširno, logično i argumentirano odgovara na postavljena pitanja. U potpunosti razumije nastavne sadržaje, proširuje ih vlastitim iskustvom. Učenik se ističe originalnošću, samostalno analizira i interpretira.	Samostalno izvodi zaključke i uočava uzročno posljedične veze, geografske pojave i procese. Posjeduje iznadprosječna znanja, sposobnosti i vještine. Ovladao analizom i sintezom gradiva. Izrazito uspješno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te samostalno donosi zaključke. Povezuje gradivo sa životnom praksom.	Točno, precizno i brzo uočava geografske sadržaje na geografskoj karti. Izrazito uspješno koristi geografsku kartu u orijentaciji, i pri tome ne treba pomoć učitelja. Sposobnost povezivanja i „čitanja“ naučenog gradiva karte (paralelno povezivanje na karti sa iznošenjem teorije).

Vrlo dobar (4)	<p>Sporije ali točno, logično i uglavnom argumentirano odgovara na postavljena pitanja uz eventualno postavljanje potpitanja. Razumije nastavne sadržaje i uspješno primjenjuje stečena znanja. Gotovo ne treba pomoć učitelja.</p>	<p>Uglavnom samostalno izvodi zaključke i razumije geografske pojmove i procese. Posjeduje i gotovo uvijek primjenjuje geografska znanja, sposobnosti i vještine. Uspješno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te uglavnom samostalno donosi zaključke.</p>	<p>Točno uočava geografske sadržaje na geografskoj karti, uspješno koristi geografsku kartu i gotovo ne treba pomoć učitelja. Točno uočava i prepoznaje geografske sadržaje na zemljovidu i koristi se njima.</p>
Dobar (3)	<p>Djelomično točno odgovara na postavljena pitanja, uz pomoć učitelja. Uglavnom razumije nastavne sadržaje i djelomično primjenjuje stečena znanja. Pokazuje dobro znanje. Razumije gradivo, ali teže ga interpretira i bez pojedinosti. Primjetne su nepotpunosti u znanju.</p>	<p>Uz pomoć učitelja izvodi zaključke i prosječno razumije geografske pojmove i procese. Djelomično i nepotpuno izvodi zaključke pri analizi geografskih problema. Ponekad nespreman/na iskazati geografska znanja, sposobnosti i vještine. Nepotpuno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te prosječno donosi zaključke.</p>	<p>Koristi geografsku kartu u učionici uz pomoć učitelja te je u stanju samostalno pokazati osnovne geografske sadržaje, pri tome mu treba više vremena.</p>
Dovoljan (2)	<p>Djelomično i površno odgovara na postavljena pitanja, uz pomoć učitelja. Ne razumije u potpunosti nastavne sadržaje</p>	<p>Uz veliku pomoć učitelja na jednostavan način nabraja i opisuje geografske pojave i procese. S pogreškama analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te nesamostalno donosi</p>	<p>Koristi geografsku kartu u učionici uz pomoć i navođenje učitelja i teško uočava geografske sadržaje.</p>

	i otežano primjenjuje stečena znanja. Potrebna velika pomoć učitelja koja se očituje i većem broju potpitanja i usmjeravanja prema točnom odgovoru.	zaključke.	
Nedovoljan (1)	Ne razumije nastavne sadržaje i ne primjenjuje geografska znanja. Ne razumije smisao pojmova. Niti uz pomoć učitelja ne odgovara na postavljena pitanja.	Ni uz pomoć učitelja nije u stanju uočiti određene pojave i procese. Nesuvislo analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te donosi nelogične zaključke bez razumijevanja.	Pogrešno uočava geografske sadržaje na geografskoj karti. Ni uz navođenje učitelja ne zna pokazati osnovne geografske sadržaje.

a) VREDNOVANJE PPT – a i postera

Element ocjenjivanja	BODOVI		
	1	2	3
Uključeni elementi prezentacije (naslov, autor, uvod, razrada, zaključak)	Prezentacija sadrži barem dva elementa.	Prezentacija sadrži barem tri elementa.	Prezentacija sadrži sve elemente.
Obrazlaganje teme	Učeniku je potrebna pomoć učitelja pri izlaganju i obrazlaganju teme.	Učenik je s velikim uspjehom obrazložio temu s nekoliko nejasnoća prilikom izlaganja.	Učenik široko poznaje zadanu temu. Povezivanje gradiva s ostalim temama ili predmetima (daje primjere iz života).

	Promašena tema.		
Način izlaganja teme/nastup	Potrebna pomoć u izlaganju (čitanje). Nesigurno. Teškoće u izražavanju. Ne komunicira s razredom.	Jasno, sigurno i samostalno izražavanje uz malu pomoć (čitanje).	Vrlo lijepo osmišljen nastup. Izražavanje sigurno, izražajno i samostalno. Ima elemenata dramatizacije. Učenik komunicira s razredom.
Literatura i izvori	Literatura i izvori nisu navedeni ili su navedeni u jako malom broju i ne prema pravilima citiranja.	Literatura i izvori su navedeni djelomično, ali ne prema pravilima citiranja.	Sva korištena literatura i izvori su navedeni prema pravilima citiranja.
Izgled slajda	Pozadina slajda ometa čitanje teksta. Font i veličina slova neprimjereni. Ima previše teksta. Nedostaju fotografije i grafički prilozi.	Pozadina je dobro odabrana, ali je veličina slova nije primjerena, nedostaje fotografija i grafičkih priloga, boje dobro odabrane.	Pozadina slajda prilagođena temi, veličina i font slova primjereni. Fotografije i grafički prilozi dobre rezolucije i sa svrhom.
Pravopis i gramatika	Mnogo gramatičkih i pravopisnih pogrešaka (>3).	Malo gramatičkih i pravopisnih pogrešaka (< 3).	Bez gramatičkih i pravopisnih pogrešaka.

Bodovi	Ocjena
16,17,18	5
13,14,15	4

10,11,1 2	3
7,8,9	2
<6	1

b) OCJENJIVANJE PROJEKTA I ISTRAŽIVAČKOG RADA- IZVJEŠĆE

Elementi vrednovanja	Kriteriji vrednovanja		
	2 boda	1 bod	0 bodova
Uključeni elementi (naslov i autor, uvod, istraživačko pitanje i hipoteza, metode istraživanja, prikaz i analiza podataka, zaključak, popis izvora i literature)	Pisani opis projekta sadrži sve tražene elemente.	Pisani opis projekta sadrži četiri ili pet traženih elemenata.	Pisani opis projekta sadrži manje od četiri tražena elementa.
Uvod – istraživačko pitanje i hipoteza	Kratak i sažet uvod s jasnim obrazloženjem teme, cilj je jasno određen. Jasno je izneseno istraživačko pitanje i postavljena hipoteza. Uvod je jasan svima koji nisu izravno	Uvod i cilj jasni, tema obrazložena, no istraživačko pitanje i hipoteza nisu jasno postavljene.	Obrazloženje teme i cilja u uvodu nije sasvim jasno. Istraživačko pitanje i hipoteza nisu jasno postavljene.

	sudjelovali u projektu.		
Metode rada i obrade podataka	Znanstvene i istraživačke metode dobro i svrhovito korištene u radu, a podaci su pravilno analizirani.	Korištene su pravilne metode obrade podataka, no podaci su nepravilno analizirani.	U radu nisu korištene dobre i svrhovite metode rada te su podaci nepravilno analizirani.
Grafički prikaz podataka	Rezultati su sistematizirani i prikazani na pravi način, slike i tablice su propisno označene.	Slike i tablice nisu pravilno označene, ali prikazuju valjane rezultate.	Slike i tablice su nabacane bez funkcije i reda te ne prikazuju valjane rezultate.
Zaključak	Zaključak je logično izveden temeljem dobivenih rezultata nakon obrade podataka te potvrđuje ili pobija hipotezu.	Zaključak nije sasvim izveden temeljem dobivenih rezultata nakon obrade podataka nije u jasnoj vezi s hipotezom.	Zaključak nije logičan i nije u vezi s postavljenom hipotezom.
Literatura	Literatura i izvori su navedeni prema pravilima citiranja.	Literatura i izvori su navedeni djelomično, ali ne prema pravilima citiranja.	Literatura i izvori nisu navedeni (ili ih je jako malo i nisu prema pravilima citiranja).
Pravopis i gramatika	Rad je potpuno gramatički i pravopisno točan.	Rad ima nekoliko gramatičkih i pravopisnih pogrešaka.	Rad je prepun pravopisnih i gramatičkih pogrešaka.

Bodovi	Ocjena
14,13	5
12,11	4
10,9	3

8,7	2
<7	1

c) **VREDNOVANJE I OCJENJIVANJE RADNE BILJEŽNICE** – ukoliko se radna bilježnica ili pojedini zadatci rješavaju na satu ocjena se može upisivati u pojedini element u imeniku. Ako se radi za domaću zadaću, upisuje se samo u bilješke – opisno.

Ocjena	Kriterij vrednovanja
Odličan (5)	Radnu bilježnicu ispunjava redovno, uredno i točno. Precizan je u rješavanju zadataka.
Vrlo dobar (4)	Radnu bilježnicu ispunjava redovno, točno i uredno. No u pojedinim zadacima nedostaje preciznosti.
Dobar (3)	Radnu bilježnicu ispunjava redovno, no pojedine zadatke preskače te su primjetne greške u zadacima, često ne precizan .
Dovoljan (2)	Nije redovit u ispunjavanju radne bilježnice. Rješava tek osnovne zadatke. Pri rješavanju neuredan i neprecizan.
Nedovoljan (1)	Neredovito ispunjava radnu bilježnicu, više od pola radne bilježnice nije ispunjeno. Ono što je ispunjeno često netočno i neprecizno

2. VREDNOVANJE ZA UČENJE - provodi se tijekom učenja i poučavanja. Ono učenicima pruža mogućnost da tijekom procesa učenja uvide kako mogu unaprijediti svoje učenje, omogućuje učiteljima odrediti sljedeće korake u poučavanju i poticanju učenja, olakšava individualizaciju u pristupu poučavanju i osigurava roditeljima informacije o učenju na temelju kojih mogu dati primjerenu podršku za učenje svomu djetetu.

Način na koji se provodi:

- ciljana pitanja tijekom nastave radi provjere razumijevanja učenika,

- opažanje ponašanja učenika tijekom individualnoga, rada u parovima i u skupinama,
- vođenje skupnih rasprava,
- provjera domaćih zadaća,
- predstavljanje učeničkih radova,
- pregled učeničke mape,
- kratke pisane provjere znanja/vještina s ciljem formativnog vrednovanja,
- konzultacije s učenicima tijekom geografskoga istraživačkog rada,
- izlazne kartice,
- rubrike.

3. VREDNOVANJE KAO UČENJE

Vrednovanje kao učenje razvija kompetenciju »učiti kako učiti. Metode i tehnike u ovome pristupu vrednovanju su razgovori s učenicima, refleksije o učenju (naročito nakon provedenoga istraživanja) i učenička mapa s pomoću koje učenici prate vlastito napredovanje i ostvarivanje ciljeva učenja.

Pristupe, načine i postupke vrednovanja i ocjenjivanja treba prilagoditi svakome učeniku uključujući osobitosti/teškoće učenika s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama.

Metode i tehnike u ovom pristupu vrednovanju su:

- razgovori s učenicima,
- samovrednovanje i samoprocjena,
- vršnjačko vrednovanje (učenici su aktivno uključeni u vrednovanje učenja i postignuća svojih vršnjaka),
- refleksije o učenju (naročito nakon provedenoga istraživanja),
- dnevnici učenja,
- skale procjene,
- popisi za provjeru,
- učenička mapa (portfolio).

a) SAMOVREDNOVANJE

Za svaku navedenu tvrdnju procijeni koliko se s njom slažeš na način da staviš znak \surd ispod odgovora DA ili NE:

Tvrdnja	DA	NE
Rješavanju zadatka pristupio sam ozbiljno.		
Prije rješavanja zadatka osmislio sam plan.		
Zadatak je bio izazovan.		
Bio sam vrlo motiviran za rješavanje zadatka.		
Tijekom rješavanja zadatka bilo mi je dosadno.		
Tijekom rješavanja zadatka osjećao sam ljutnju jer nisam mogao doći do rješenja.		
Uviđam da sam zadatak mogao riješiti i na bolji način.		
Zadovoljan sam svojom aktivnošću tijekom rješavanja zadatka.		
Smatram da je rješavanje problemskih zadataka dobra metoda učenja koja me priprema za život.		

4. BILJEŠKE

U rubrici bilješki upisuju se:

- broj ostvarenih / broj mogućih bodova na pisanoj provjeri
- datum i naziv teme (ishod) koja se usmeno provjerava
- nošenje pribora za rad (bilježnica, udžbenik i atlas)
- izrada domaćih zadaća
- osvrt na aktivnost učenika na satu, interes za nastavne sadržaje, odnos prema radu te suradnja sa učenicima i nastavnikom
- rezultati izlaznih kartica, samovrednovanja i vršnjačkog vrednovanja

5. ZAKLJUČNA OCJENA IZ GEOGRAFIJE

Zaključna ocjena proizlazi iz sva tri jednako vrijedna elementa vrednovanja naučenoga. Određuje se na temelju ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda uz uvažavanje pokazatelja o učenikovu učenju i napredovanju koje treba kontinuirano bilježiti i obrazlagati baš kao i brojčane ocjene i ne mora proizlaziti iz aritmetičke sredine svih ocjena.

Kao numerički pokazatelj ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda definiranih kurikulumom zadržava se ljestvica školskih ocjena od pet stupnjeva. Zaključna ocjena izriče se brojkom i riječju (nedovoljan – 1, dovoljan – 2, dobar – 3, vrlo dobar – 4, odličan – 5)